

**PITANJA ZA PONAVLJANJE UOČI 4. PISANE PROVJERE ZNANJA ZA 8.B
RAZRED -> KARTE IZ KNJIGE I RADNE**

Dekolonizacija

1. Koja je kolonija prva stekla samostalnost? _____
2. Mahatma Gandhi je bio na čelu pokreta za samostalnost _____.
3. _____ nije svojim kolonijama davala slobodu te je protiv njih ratovala.
4. Politika rasnog odvajanja i ograničavanje prava crnaca u Južnoafričkoj Republici naziva se _____, a novi način iskorištavanja bivših kolonija naziva se _____.
5. Oslobođene kolonije uključile su se u pokret _____.

Hladni rat

1. Odgovori na sljedeća pitanja!
 - a) Koje su dvije države nakon Drugoga svjetskog rata postale vodeće svjetske velesile?
_____ i _____
 - b) Kako se zove međunarodna organizacija za očuvanje mira u svijetu koja je osnovana u San Franciscu?

 - c) Koja je država osnovana na području Palestine 1948. godine?

 - d) Kako se zovu vojno-politički savezi osnovani nakon Drugoga svjetskog rata?
_____ i _____
 - e) Što je *glasnost*?

 - f) Tko je sudio ratnim zločincima nakon Drugoga svjetskog rata?

2. Zaokruži točan odgovor!
 - a) Austrija je smatrana žrtvom nacističke agresije.
DA NE
 - b) Na vlasti u Saveznoj Republici Njemačkoj bili su komunisti.

DA NE

c) Jedno od najvećih kriznih žarišta u svijetu je Daleki istok.

DA NE

d) Njemačka je bila okupirana i podijeljena na četiri okupacione zone.

DA NE

e) Jedina komunistička država na američkom kontinentu je Kuba.

DA NE

f) Jugoslavija je bila jedna od vodećih država Varšavskog ugovora.

DA NE

3. Dopuni sljedeće rečenice!

a) Nacističkim zločincima suđeno je na _____ procesu.

b) Demokratske promjene u _____ 1968. godine spriječio je SSSR.

c) Pokret _____, koji je podržavao vlast komunista, nastao je u Južnom Vijetnamu.

d) Odnose u svijetu, uspostavljene nakon Drugoga svjetskog rata nazivamo _____, a karakterizira ih utrka u naoružanju i vojne prijetnje.

e) Demokratske promjene u _____ 1956. godine spriječio je SSSR.

f) Mihail Gorbačov uveo je programe _____ i glasnost.

4. Poveži pomoću brojeva zadane pojmove i odgovarajuća objašnjenja!

1 perestrojka _____ politika popuštanja i suradnje među velesilama

2 detant _____ program uvođenja demokratskih promjena u SSSR-u

3 glasnost _____ program uvođenja gospodarskih promjena u SSSR-u

4 Vijetkong _____ sindikat u Poljskoj koji je htio provesti demokratske i političke promjene

5 Solidarnost _____ naziv židovske države osnovane 1948. godine

6 Izrael _____ pokret koji je težio ujedinjenju Južnog Vijetnama sa

Sjevernim Vijetnamom

5. Navedi tri lokalna rata ili političke krize nakon Drugoga svjetskog rata!

Hrvatska u drugoj Jugoslaviji

Prve godine komunizma

1. Opiši kako su provedeni izbori za Ustavotvornu skupštinu u jesen 1945.
2. Koji je naziv nosila Jugoslavija prema Ustavu iz 1946.? Od koji se šest republika sastojala? Kako su se zvale dvije autonomne pokrajine?
3. Opiši ustroj FNRJ – oblik vlasti, unutarnje uređenje, društveni odnosi, politički sustav, gospodarstvo, vlasništvo nad sredstvima za proizvodnju, građanske slobode. (pomoć RB str. 95., 2.a zadatak)
4. Objasni pojmove nacionalizacija, agrarna reforma i kolonizacija.
5. Na koji su način Hrvatska i Slovenija bile gospodarski iskorištavane u FNRJ?
6. Koga su komunisti smatrali „narodnim neprijateljima“?
7. Kakav je bio odnos vlasti prema vjerskim zajednicama?
8. Opiši slučaj Alojzija Stepinca.

Obnova zemlje i sukob s SSSR-om

9. Opiši obnovu Jugoslavije nakon Drugog svjetskog rata.
10. Što je Informbiro i kakvu je ulogu imao u komunističkom svijetu?
11. Zašto je došlo do sukoba između Tita i Staljina?
12. Koje su bile posljedice sukoba sa SSSR-om?
13. Tko su informbiroovci? Što je Goli otok?
14. Kakva je bila sudbina Andrije Hebranga?

Jugoslavensko društvo i Hrvatsko proljeće

15. Opiši uzroke gospodarske krize šezdesetih godina.
16. Što je politika „čistih računa“?
17. Koji naziv nosi deklaracija koju je 1967. godine izdala Matica hrvatska? Za što se zauzimala?
18. Što je Hrvatsko proljeće? Koji su ga političari predvodili?
19. Koje su zahtjeve postavili sudionici Hrvatskog proljeća?
20. Kako je pokret završio i koje su njegove posljedice?

PITANJA ZA PONAVLJANJE I PROVJERU ZNANJA ZA 8. RAZREDE (pitanja za individualizirane i prilagođene programe)

Svijet nakon uspostave mira

- **Ujedinjeni narodi – 1945.** – čuvanje mira u svijetu → sukobe rješavati mirnim putem
 - *Opća deklaracija o pravima čovjeka* 1948.
- **suđenje ratnim zločincima** – Nürnberg (za nacističke zločine) i Tokio (za japanske zločine)
- **mirovni ugovori** – Pariz i San Francisco – potpisale Njemačka, Italije i Japan
- **nove države** – SR Njemačka (Z Njem.) i DR Njemačka (I Njem.)
 - NR Kina i R. Kina (Tajvan)
 - S i J Koreja
 - Izrael

ŠTO TREBA ZNATI:

1. Kako se zove organizacija koja brine o očuvanju mira u svijetu nakon Drugog svjetskog rata?
2. Uz pomoć karte u udžbeniku opiši podjelu Njemačke.

Hladni rat i svakodnevni život

Zemlje parlamentarne demokracije	Komunističke zemlje
<ul style="list-style-type: none"> - privatno vlasništvo i tržišno gospodarstvo - višestranačje i građanske slobode <p align="center">- ZAPADNI BLOK (SAD)</p> <p align="center">↓</p> <p align="center">NATO – pakt</p> <ul style="list-style-type: none"> - američki predsjednik Truman → Marshallov plan → snažan gospodarski razvoj 	<ul style="list-style-type: none"> - državno vlasništvo i plansko gospodarstvo - jednostranačje i političke neslobode <p align="center">- ISTOČNI BLOK (SSSR)</p> <p align="center">↓</p> <p align="center">Varšavski ugovor</p> <ul style="list-style-type: none"> - gospodarsko zaostajanje, sprječavanje kretanja ljudi i informacija

- ⇒ **BLOKOVSKA POLITIKA**
 ⇒ **HLADNI RAT**
 ⇒ „**ŽELJEZNA ZAVJESA**“ i **Berlinski zid**

ŠTO TREBA ZNATI:

1. **Koje su dvije države postale vodeće svjetske velesile nakon Drugog svjetskog rata?**
2. **Što je Hladni rat?** Hladni rat je naziv za razdoblje napetosti između SAD-a i SSSR-a, ali bez izravnog sukoba. Svijet je bio podijeljen na dva bloka – **Zapadni** (SAD i njegovi saveznici) i **Istočni blok** (SSSR i njegovi saveznici).
3. **Što su „željezna zavjesa“ i Berlinski zid?** „Željezna zavjesa“ je naziv za zamišljenu granicu između Zapadnog i Istočnog bloka. Kasnije je sagrađen i zid između dva dijela Berlina (istočnog i zapadnog dijela) – **Berlinski zid**. Osim zida od cigli, dodane su i bodljikava žica, barikade i mine. Zid je sagrađen da stanovnici istočnog Berlina ne bi bježali u zapadni Berlin.

Lokalni ratovi i političke krize

- **Korejski rat** – sukob S Koreje i J Koreje
- **Vijetnamski rat** – sukob S i J Vijetnama
 - Vijetkong
 - pobjeda S Vijetnama i ujedinjenje (komunizam)
- **Arapsko – izraelski sukobi**
 - stvaranje države **Izrael** na palestinskom teritoriju
- **Kubanska kriza 1962.**
 - vlast **F. Castra** na Kubi
 - **J. F. Kennedy** i **N. Hruščov** – vrhunac hladnog rata - „ravnoteža straha“
 - **politika popuštanja (DETANT)**
- **irački ratovi** – **S. Husein**
 - rat s Iranom i Kuvajtom („Zaljevski rat“)

ŠTO TREBA ZNATI:

1. Nabroji sukobe u doba Hladnog rata.
2. **Zašto je izbila Kubanska kriza?** Fidel Castro preuzeo je vlast na Kubi i uveo komunizam. Imao je potporu SSSR-a, što je smetalo SAD-u.
3. **Tko je bio američki predsjednik u vrijeme Kubanske krize?**
4. **Zašto je Kubanska kriza značila vrhunac hladnog rata?** Jer je svijet tada bio najbliže izbijanju atomskog rata između SAD i SSSR
5. **Kako je kriza završila?** Pregovorima i započela je politika popuštanja (detant)

Slom komunizma u Europi

- nezadovoljstvo u komunističkim zemljama → zahtjevi za promjenama

- intervencije Crvene armije u Mađarskoj i Čehoslovačkoj
- **Poljska – sindikat SOLIDARNOST – LECH WALESIA**
- **Njemačka** – rušenje Berlinskog zida i ujedinjenje
- **Čehoslovačka** – raspad na Češku i Slovačku
- promjene u SSSR-u – **M. GORBAČOV – PERESTROJKA i GLASNOST**
- raspad SSSR-a

ŠTO TREBA ZNATI:

1. **Koja je prva komunistička država u Europi u kojoj su započele demokratske promjene?** Prva komunistička država u kojoj su započele demokratske promjene bila je Poljska.
2. **U kojim je europskim država srušen komunizam?** Komunizam je srušen u Poljskoj, Njemačkoj, Čehoslovačkoj, Rumunjskoj, Mađarskoj, Bugarskoj, Albaniji. (Ne treba nabrojati sve – znati barem 3 – 4 države).
3. **Kako je nastala današnja Njemačka?** Berlinski zid je srušen, a dvije su se Njemačke ujedinile i nastala je današnja Njemačka.
4. **Koji je sovjetski predsjednik uveo demokratske promjene u SSSR i time doveo do propadanja komunizma i raspada SSSR-a?** Mihail Gorbačov uveo je demokratske promjene u SSSR-u, a to je dovelo do propadanja komunizma i raspada SSSR-a.

Dekolonizacija i nastanak novih država

- **DEKOLONIZACIJA** – proces oslobađanja naroda od kolonijalne podčinjenosti
 - Velika Britanija – mirna dekolonizacija – **1947. Indija**
 - Francuska – oružana borba – Alžir
- UN – **Deklaracija o davanju nezavisnosti kolonijalnim zemljama**
- dekolonizacija **Afrike** – vrhunac 1960-ih
- **problemi** – ratovi, zaostalost gospodarstva, porast stanovništva, glad, siromaštvo → **zemlje „Trećeg svijeta“ – NEOKOLONIJALIZAM**
- **APARTHEID** u JAR-u → protivnik: **N. Mandela**
- **POKRET NESVRSTANIH 1961.**

ŠTO TREBA ZNATI:

1. Što je dekolonizacija?
2. Koja je najpoznatija britanska kolonija koja je nezavisnost stekla nakon Drugog svjetskog rata? Indija
3. Ukratko opiši probleme novonastalih država u doba dekolonizacije.
4. Što je pokret nesvrstanih? Nesvrstani znači neopredjeljeni između blokova (zapadnog i istočnog), nisu niti u jednom bloku već izvan njih. Jugoslavija je bila jedan od osnivača tog pokreta.